

QUICKSCAN HET MENHEERSE ERF TE MIDDELHARNIS

Conceptrapport

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Rho Adviseurs
Contactpersoon: mevr. M. Boiten
Adres: Postbus 150
3000 AD Rotterdam
Tel: 0102018565
E-mail: margot.boiten@rho.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.
Adres: Waaier 72
2451 VW Leimuiden
Tel: 0172 576072
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Projectleider: ing. J. Koorevaar

Auteur: ing. D. Alberts
Kwaliteitscontrole: ing. J. Koorevaar

Projectcode: RANA2248
Status: Concept
Datum: 14-3-2022

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gestelde eisen. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

SAMENVATTING

HD Architecten is voornemens in het projectgebied wooncomplexen en woonzorg-complexen te realiseren. Hiervoor wordt aanwezige bebouwing verwijderd en het projectgebied opnieuw ingericht. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling. In opdracht van RHO Adviseurs is onderzocht of deze ontwikkeling in het projectgebied niet strijdig is met de Wet natuurbescherming.

In het projectgebied zijn bomen aanwezig met potentieel jaarrond beschermde nesten. De nesten zijn geschikt als nestlocatie van de boomvalk, ransuil en de sperwer. Bij het verwijderen van bomen worden de aanwezige nesten vernield.

In bebouwing in het projectgebied kunnen nestlocaties van de huismus, verblijfplaatsen van vleermuizen en overwinteringsplaatsen van de grote vos aanwezig zijn. De potentieel aanwezige nestlocaties, verblijfplaatsen en overwinteringsplaatsen worden vernield door het amoveren van de bebouwing. Individuen van vleermuizen, grote vos en de huismus kunnen worden verstoord en gedood.

Bij het verwijderen van de aanwezige wilgen kunnen voortplantingsplaatsen van de grote vos worden vernield. Verblijfplaatsen van vleermuizen en overwinteringsplaatsen van de grote vos kunnen worden beschadigd en vernield bij het rooien van bomen met boomholten. Door het gebruik van nachtelijke verlichting kunnen in de omgeving aanwezige individuen van vleermuizen worden verstoord. Bij het verwijderen van groenblijvende vegetatie kan functioneel leefgebied van de huismus worden beschadigd. Indien de werkzaamheden in het broedseizoen van vogels plaatsvinden, kunnen broedgevallen worden verstoord en gedood. Door het verwijderen van groenstructuren en het amoveren van bebouwing kunnen algemeen voorkomende amfibieën en zoogdieren worden gedood.

In de Wet natuurbescherming (artikel 2.9a) is een partiële vrijstelling geïntroduceerd van de Natura 2000-vergunningplicht voor de gevolgen van stikstofdepositie door activiteiten van de bouwsector. De gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden die wordt veroorzaakt door aangewezen activiteiten (o.a. bouwen, slopen, vernieuwen, veranderen en vergroten) van de bouwsector worden buiten beschouwing gelaten. Voor de realisatiefase is derhalve geen vergunning benodigd. In de gebruiksfase is een langdurige toename van stikstofemissies te verwachten. Gelet op de afstand tussen het projectgebied en stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, wordt er geen significant negatief effect verwacht op de Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie. Een berekening van de stikstofdepositie met behulp van de "AERIUS Calculator" kan hier uitsluitsel over geven.

Er is aanvullend onderzoek noodzakelijk naar de aanwezigheid van beschermde functies van broedvogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, grote vos en de huismus in het projectgebied. Na aanvullend onderzoek zullen (indien beschermde functies aanwezig zijn) nader te specificeren mitigerende maatregelen getroffen moeten worden om een ontheffing te kunnen verkrijgen. Indien de werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen van vogels, dient een aanvullende inspectie op broedvogels door een ecoloog te worden uitgevoerd om overtredingen te voorkomen. De werkzaamheden dienen, richting te handhaven groen, in één richting te worden uitgevoerd waardoor aanwezige fauna voor de werkzaamheden uit kunnen vluchten.

Er vinden kapwerkzaamheden plaats. De te kappen houtopstanden bevinden zich binnen de door de Gemeente van Middelharnis vastgestelde bebouwde kom of betreffen houtopstanden van minder dan 10 are. Zodoende is meldplicht of herplantplicht ten aanzien van houtopstanden niet noodzakelijk.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel.....	5
1.2	Natuurbeschermingswetgeving	5
1.2.1	Gebiedsbescherming	5
1.2.2	Soortbescherming	6
1.2.3	Ontheffing en gedragscode	7
1.3	Leeswijzer.....	7
2	Projectgebied en ontwikkelingen	8
2.1	Projectgebied.....	8
2.2	Ontwikkelingen.....	8
3	Soortbescherming.....	10
3.1	Bronnenonderzoek	10
3.2	Habitatscan.....	10
3.2.1	Zoogdieren	10
3.2.2	Vogels	11
3.2.3	Amfibieën	11
3.2.4	Reptielen	11
3.2.5	Vissen	11
3.2.6	Ongewervelden.....	12
3.2.7	Vaatplanten	12
3.2.8	Mogelijk aanwezige beschermde soorten en functies	12
3.3	Effecten	13
3.3.1	Effecten ontwikkelingen.....	13
3.4	Aanbevelingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming	14
3.4.1	Aanvullende inventarisaties projectgebied.....	14
3.4.2	Mitigerende maatregelen.....	14
3.4.3	Ontheffing Wet natuurbescherming.....	14
4	Gebiedsbescherming	15
4.1	Effecten	15
5	Houtopstanden	16
6	Conclusies en aanbevelingen	17
6.1	Conclusies	17
6.2	Aanbevelingen	17
7	Advies verhoging ecologische waarden	18
7.1	Bebouwing.....	18
7.2	Omliggende terrein.....	19
8	Literatuur	20
	Bijlage 1: Kaart aanwezig habitat.....	21
	Bijlage 2: Foto-impressie.....	22
	Bijlage 3: Tabel mogelijk aanwezige soorten	24

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

HD Architecten is voornemens in het projectgebied wooncomplexen en woonzorg-complexen te realiseren. Hiervoor wordt aanwezige bebouwing verwijderd en het projectgebied opnieuw ingericht. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

De initiatiefnemer van een ruimtelijke ontwikkeling dient er zorg voor te dragen dat de Wet natuurbescherming niet wordt overtreden. Om deze reden is een toetsing van de geplande ontwikkeling aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Hiervoor dient te worden onderbouwd of er door de beoogde ontwikkeling geen beschermde soorten of natuurgebieden negatief worden beïnvloed. Indien overtreding niet zonder meer kan worden uitgesloten is mogelijk aanvullend onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk. In deze quickscan wordt geadviseerd over de vervolgstappen. Er vinden kapwerkzaamheden plaats. Zodoende is toetsing aan de bepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van houtopstanden noodzakelijk.

1.2 NATUURBESCHERMINGSWETGEVING

De Wet natuurbescherming beslaat soortbescherming, gebiedsbescherming en in specifieke gevallen de bescherming van houtopstanden. Daarnaast is gebiedsbescherming in Nederland geregeld via beleid uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

1.2.1 GEBIEDSBESCHERMING

Natura 2000-gebieden

Het is conform artikel 2.7, tweede lid van de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De regels omtrent NNN-gebieden zijn door het Rijk en de provincies met elkaar afgesproken. De afspraken zijn vastgelegd in het 'Besluit algemene regels ruimtelijke ordening' en zijn uitgewerkt in de provinciale verordeningen. Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. In het NNN geldt daarom het 'nee, tenzij'-regime. Of een ingreep mag worden uitgevoerd in het NNN, hangt naast de instandhouding van de omvang van het NNN, in eerste instantie af van de mate van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

1.2.2 SOORTBESCHERMING

Zorgplicht

De zorgplicht is opgenomen in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 1.11 Wnb (zorgplicht)

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
  - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of;
  - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Europees beschermde soorten - Vogels

De verbodsbepalingen voor wat betreft vogels zijn opgenomen in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.1 Wnb.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Europees beschermde soorten - Overige soortgroepen

De verbodsbepalingen voor wat betreft Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.5 Wnb.

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

De verbodsbepalingen voor wat betreft nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.10 Wnb.

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of;
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

1.2.3 ONTHEFFING EN GEDRAGSCODE

Voor het overtreden van de verboden uit de bovengenoemde artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming kan een ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Ook kan er mogelijk middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten.

1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het projectgebied gegeven, met huidige ecologische waarden.

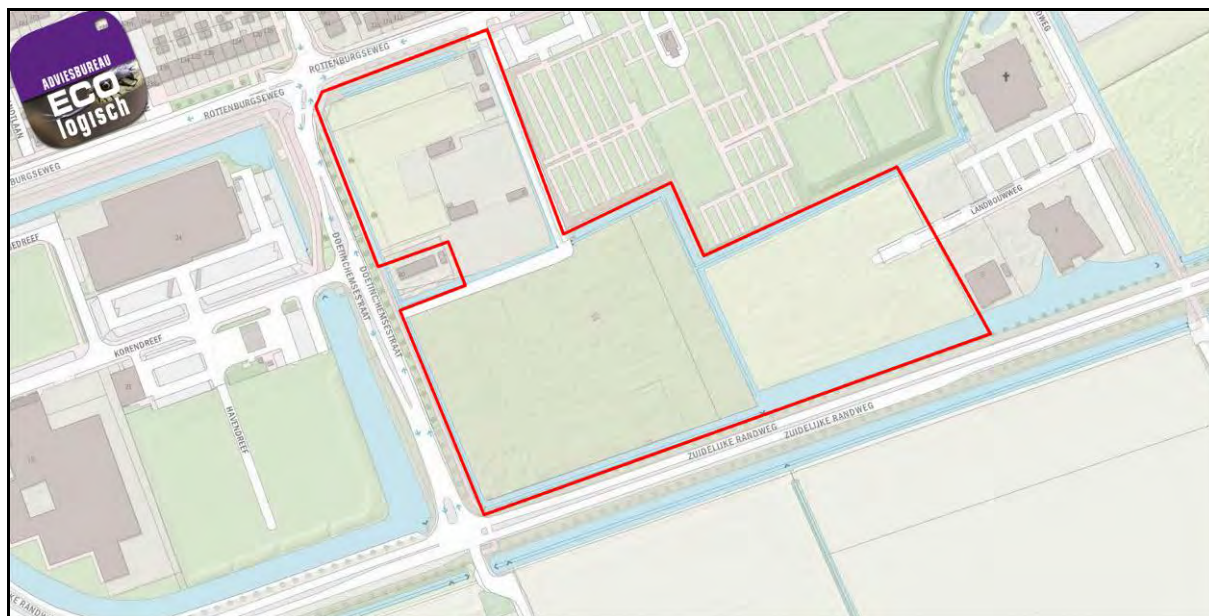
In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het bronnenonderzoek en de habitatscan weergegeven waarbij de effectanalyse ten aanzien van de onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten is opgenomen.

Hoofdstuk 4 geeft weer welke middels de Wet natuurbescherming beschermde gebieden in de omgeving van de projectgebieden voorkomen. Tevens zal hier worden aangegeven in welke mate de geplande ontwikkeling van invloed zal zijn op deze gebieden.

2 PROJECTGEBIED EN ONTWIKKELINGEN

2.1 PROJECTGEBIED

Het projectgebied is gelegen in de gemeente Middelharnis in kilometerhokken: X: 70 / Y: 418 en X: 71 / Y: 418 (Rijksdriehoekskoördinaten). Afbeelding 1 geeft de globale ligging van het projectgebied weer.

Afbeelding 1: Ligging projectgebied

Het projectgebied betreft drie percelen. Op de percelen zijn enkele bouwwerken aanwezig bestaande uit kleine kassen en schuren. Op het meest noordelijke perceel is tevens een paardenstal aanwezig en lage bakstenen bouwwerken. De lage bouwwerken zijn open en in gebruik voor opslag van gewassen. De buitengevels van de schuren en de paardenstal zijn van hout. De daken van de schuren bestaan uit golfplaten, houten platen of dakpannen. Bij meerdere schuren zijn ruimtes aanwezig in de buitengevel of langs het dak.

Het noordelijke perceel is langs de oostgrens en de zuidgrens voorzien van wilgen. Op het terrein is een kleine fruitboomgaard aanwezig. Het terrein bestaat met name uit lage vegetatie waaronder pitrus. Op de zuidelijke gelegen percelen zijn enkele moestuinen aanwezig. Op de terreinen van de moestuinen is omgewerkte grond aanwezig. Op het meest zuidelijk gelegen deel van het projectgebied is een moestuin aanwezig met een fruitboomgaard bestaande uit appel, peer of pruim.

Het grootste deel van het projectgebied bestaat uit grasland. Plaatselijk zijn ondiepe plassen aanwezig op het terrein. In de meest zuidwestelijke hoek van het projectgebied bestaat uit bebouwing, acht coniferen en een fruitboomgaard. Door stormschade is de grootste van de aanwezige coniferen omgevallen, waarbij de aanwezige bebouwing ingestort is. Langs de percelen zijn kavelsloten aanwezig. De oevers zijn steil en niet voorzien van oeverbeschoeiing. Ten zuiden van het zuidoostelijke perceel is houten oeverbeschoeiing aanwezig. In de wateren is weinig tot geen water- en oevervegetatie aanwezig. In bijlage 1 is een sfeerimpressie van het projectgebied weergegeven.

2.2 ONTWIKKELINGEN

De ontwikkelingen betreffen het realiseren van woongelegenheid in het projectgebied en woonzorg faciliteiten. Hiervoor worden groenstructuren verwijderd en de aanwezige bouwwerken geamoveerd.

Afbeelding 2: Huidige situatie (bron: Google Earth pro)

Afbeelding 3: Geplande ontwikkeling (bron: HD Architecten)

3 SOORTBESCHERMING

3.1 BRONNENONDERZOEK

Om een goede inschatting te kunnen maken welke beschermde soorten mogelijk gebruik maken van het projectgebied heeft een literatuurstudie plaatsgevonden. Hierbij zijn diverse bronnen met verspreidingsgegevens geraadpleegd. De geraadpleegde bronnen zijn onder andere: verspreidingsatlassen van de verschillende soortgroepen, eerder in de regio uitgevoerde onderzoeken, in de regio actieve werkgroepen en PGO's, databanken met verspreidingsgegevens (waaronder de NDFF) en het aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebieden. Daarnaast zijn alle beschermde natuurgebieden in de omgeving van het projectgebied in kaart gebracht. Uit het bronnenonderzoek volgt een lijst met beschermde soorten welke mogelijk in het projectgebied voor kunnen komen. De geraadpleegde bronnen zijn doorgaans op uurhokniveau, waardoor ook soorten welke bekend zijn uit de ruimere omgeving van het projectgebied zijn inbegrepen. Deze soorten hoeven niet direct in het projectgebied te worden verwacht.

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van alle beschermde soorten die bekend zijn voor te komen in de omgeving van het projectgebied.

Provinciale vrijstelling

De 'Verordening vrijstellingen soorten' betreft een vrijstelling van het verbod op doden en verstoren bij bestendig beheer en gebruik en ruimtelijke ingrepen. Voor de provincie Zuid-Holland zijn middels artikel 8.1 van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland soorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Dit is geen vrijbrief, de zorgplicht blijft van toepassing voor de vrijgestelde soorten.

3.2 HABITATSCAN

Tijdens de habitatscan is het projectgebied bezocht om te kijken of de uit de omgeving bekende soorten ook daadwerkelijk in het gebied voor kunnen komen, rekening houdend met het aanwezige habitat, de habitateisen en de verspreidingsgegevens van de betreffende soorten. Daarnaast kunnen er tijdens het veldbezoek nog soorten worden toegevoegd als het habitat geschikt lijkt voor de betreffende soort. De habitatscan heeft plaatsgevonden op 23 februari 2022 en is uitgevoerd door ing. D. Alberts. Gedurende de habitatscan was het onbewolkt met een temperatuur van 10 °C en een windkracht van 4 Bft.

3.2.1 ZOOGDIEREN

In de omgeving van het projectgebied zijn de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis bekend voor te komen. In het projectgebied zijn op het noordelijke perceel wilgen aanwezig met boomholten (bijlage 1). Desbetreffende boomholten zijn geschikt voor verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Dit betreft de gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis.

De aanwezige bebouwing is geschikt voor verblijfplaatsen van gebouwbezonende vleermuizen. Via ruimtes in de buitengevel en langs het dak kunnen vleermuizen een potentieel aanwezige verblijfplaats bereiken. De bebouwing in het projectgebied is geschikt voor verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis. De bommenrijen en watergangen in het projectgebied kunnen onderdeel uitmaken van vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen. Mogelijk zijn desbetreffende functies van essentieel belang zijn voor de lokale populaties vleermuizen.

De bever is bekend voor te komen in de omgeving van het projectgebied. De kavelsloten zijn smal en ondiep en derhalve niet geschikt als leefgebied van de bever. In het projectgebied en de directe omgeving van het projectgebied zijn geen burchten, legers of sporen van de bever aangetroffen. Wegens de afwezigheid van geschikt habitat, wordt de aanwezigheid van beschermde functies van de bever uitgesloten.

De noordse woelmuis en de waterspitsmuis zijn bekend in de omgeving van het projectgebied voor te komen. Beide soorten zijn gebonden aan een rijk ontwikkelde oever- en watervegetatie en schoon water. De kavelsloten in het projectgebied zijn langs de oevers kaal. Er is weinig tot geen watervegetatie aanwezig met uitzondering van plaatselijk aanwezig kroos en draadalg. Wegens de afwezigheid van geschikt habitat voor de noordse woelmuis en de waterspitsmuis, wordt de aanwezigheid van beide soorten op voorhand uitgesloten.

Enkele van de aanwezige houten schuren, zijn middels ruimtes in de buitengevel toegankelijk voor de steenmarter. Van de steenmarter is maar één waarneming bekend op Goeree-Overflakkee. Dit betreft een waarneming uit 2013 van een aangereden individu direct ten Noorden van Oude-Tonge. Op basis van het natuurlijk verspreidingsgebied van de steenmarter en de ligging van het projectgebied, wordt de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter niet verwacht.

In het projectgebied kunnen individuen van algemeen voorkomende zoogdieren aanwezig zijn zoals de bosmuis, bruine rat en de mol.

3.2.2 VOGELS

Langs de noordwestelijke grens van het projectgebied is een bomenrij aanwezig. In elke van de bomen langs de bomenrij zijn in de boomkruin nesten aanwezig. De nesten zijn geschikt voor broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. De nesten zijn geschikt voor nestlocaties van de boomvalk, ransuil en de sperwer.

De gierzwaluw en de huismus zijn bekend in de omgeving van het projectgebied voor te komen. In het projectgebied zijn bouwwerken aanwezig, welke voorzien zijn van een pannendak. De dakpannen zijn aan de kopse kanten van de bebouwing afgedekt met beplating en langs de overige zijden zijn dakgoten aanwezig. Wegens de afwezigheid van geschikt in- en uitvliegopeningen, wordt de aanwezigheid van nestlocaties van de gierzwaluw op voorhand uitgesloten. De ruimtes onder de dakpannen langs de dakgoot zijn voor de huismus toegankelijk en bieden mogelijke nestlocaties. Verspreid over het projectgebied is groenblijvende vegetatie aanwezig bestaande uit coniferen en klimopbegroeiing. De groenblijvende vegetatie kan onderdeel uitmaken van het functioneel leefgebied van de huismus.

In het projectgebied kunnen broedgevallen van algemeen voorkomende broedvogels aanwezig zijn. Dit betreft soorten als de houtduif, meerkoet en de waterhoen.

3.2.3 AMFIBIEËN

In de omgeving van het projectgebied zijn geen beschermde amfibieën bekend voor te komen. De kavelsloten in het projectgebied en enkele ondiepe plassen op de percelen zijn niet geschikt als voortplantingsplaats voor beschermde soorten amfibieën wegens de afwezigheid van ontwikkelde watervegetatie. De ondiepe plassen op de percelen zijn matig geschikt als voortplantingswater van de rugstreeppad. Het bekende verspreidingsgebied van de rugstreeppad in Goeree-Overflakkee bevindt zich om meer dan negen kilometer afstand tot het projectgebied. Op basis van de afstand tot het bekende verspreidingsgebied van de rugstreeppad en de afwezigheid van geschikt habitat, wordt de aanwezigheid van beschermde amfibieën op voorhand uitgesloten in het projectgebied. De kavelsloten zijn geschikt als voortplantingswater van algemeen voorkomende soorten amfibieën. Dit betreft soorten als de bastaardkikker, gewone pad en de kleine watersalamander.

3.2.4 REPTIELEN

Er zijn geen reptielen bekend voor te komen in de omgeving van het projectgebied. Op het eiland van Goeree-Overflakkee zijn geen beschermde reptielen bekend, met uitzondering van de zandhagedis welke bekend is voor te komen langs de noordwestelijke kust van het eiland. De zandhagedis komt voor in droge gebieden zoals struikheideterreinen en het duingebied. Het projectgebied betreft voormalige volkstuinten en biedt geen geschikt habitat voor de zandhagedis. Wegens de afwezigheid van geschikt habitat, wordt de aanwezigheid van beschermde reptielen op voorhand uitgesloten.

3.2.5 VISSEN

In de omgeving van het projectgebied zijn er geen beschermde soorten vissen bekend voor te komen. De grote modderkruiper is bekend voor te komen in ondiepe kavelsloten met een ontwikkelde watervegetatie. In de wateren van het projectgebied is geen ontwikkelde watervegetatie aanwezig. Derhalve worden beschermde soorten vissen uitgesloten in het projectgebied. De kavelsloten in het projectgebied zijn geschikt als leefgebied van algemeen voorkomende soorten vissen zoals de driedoornige stekelbaars en de zeelt.

3.2.6 ONGEWERVELDEN

De grote vos, platte schijfhoren en de rivierrombout zijn bekend voor te komen in de omgeving van het projectgebied. De grote vos is gebonden aan de aanwezigheid van iepen en wilgen voor de ei-afzet en van fruitbomen, iepen en wilgen voor voeding. Volwassen exemplaren overwinteren in boomholten en houtstapels en oude houten schuren. De grote vos is gebonden aan vochtige open bosrijke omgeving, zoals bosranden en open bossen. Op het noordelijke perceel van het projectgebied is een houten schuur aanwezig. De schuur is geschikt als overwinteringsplaats van de grote vos. Langs de zuidelijke en de oostelijke grens van het perceel zijn wilgen aanwezig met boomholten. Buiten het projectgebied grenzend aan het perceel is een begraafplaats aanwezig welke omringt is door bomenrijen. In het projectgebied is suboptimaal habitat aanwezig voor voortplantingsplaatsen en overwinteringsplaatsen. Op 2 maart 2021 is op circa 600 meter afstand van het projectgebied een volwassen exemplaar van de grote vos waargenomen. Desbetreffend individu is vroeg in het voorjaar in een woonwijk aangetroffen, hetgeen erop duidt dat in de omgeving overwinteringsplaatsen en voortplantingsplaatsen aanwezig zijn. Waar deze zich bevinden is niet bekend. Wegens de aanwezigheid van suboptimaal habitat en waarnemingen vroeg in het voorjaar in de directe omgeving, kan de aanwezigheid van overwinteringsplaatsen en voortplantingsplaatsen van de grote vos niet op voorhand worden uitgesloten.

De platte schijfhoren is een zoetwaterslak welke voorkomt in schoon helder water met een ontwikkelde watervegetatie. In het aanwezige oppervlaktewater is geen ontwikkelde watervegetatie aanwezig met uitzondering van plaatselijk aanwezig kroos en draadalg. Wegens de afwezigheid van geschikt habitat wordt de aanwezigheid van de platte schijfhoren uitgesloten.

De rivierrombout is een libel welke voorkomt langs rivieren en grote beken en op de waterspiegel eieren afzet. In het projectgebied en in de directe omgeving van het projectgebied zijn geen rivieren of grote beken aanwezig. De kavelsloten in het projectgebied staan niet in verbinding met wateren welke potentieel geschikt zijn als leefgebied van de rivierrombout. De aanwezigheid van de rivierrombout in het projectgebied wordt uitgesloten op basis van de afwezigheid van geschikt habitat.

3.2.7 VAATPLANTEN

In de omgeving van het projectgebied zijn groeiplaatsen van het akkerdoornzaad, glad biggenkruid, kleine wolfsmelk, schubvaren en de stijve wolfsmelk bekend voor te komen. De schubvaren groeit op muren met kalkrijke specie. In het projectgebied zijn geen bouwwerken met kalkrijke specie aanwezig. Derhalve wordt de aanwezigheid van groeiplaatsen van de schubvaren op voorhand uitgesloten. Het akkerdoornzaad, glad biggenkruid, kleine wolfsmelk en de stijve wolfsmelk betreffen éénjarige planten. De percelen worden intensief bemaaid en zijn derhalve niet geschikt als standplaats van beschermde éénjarige flora. Wegens de afwezigheid van geschikt habitat wordt de aanwezigheid van beschermde flora op voorhand uitgesloten.

3.2.8 MOGELIJK AANWEZIGE BESCHERMDE SOORTEN EN FUNCTIES

Het projectgebied herbergt mogelijk meerdere functies voor beschermde diersoorten. In het projectgebied kunnen op basis van het aanwezige habitat de volgende soorten en functies niet op voorhand worden uitgesloten voor te komen.

Tabel 1: Te verwachten beschermde soorten en functies

Soort / soortgroep	Functies	Bescherming Wnb	Mogelijk aanwezig in:
Broedvogels	Nesten	Artikel 3.1 (VR)	Percelen en potentieel jaarrond beschermde nesten
Huismus	Nestlocaties Functioneel leefgebied	Artikel 3.1 (VR)	Ruimtes onder pannendak Groenblijvende vegetatie
Vleermuizen	Verblijfplaats(en) Vliegroutes Foerageergebied	Artikel 3.5 (HR, bijlage IV)	Bebouwing en boomholten
Grote vos	Voortplantingsplaatsen Overwinteringsplaatsen	Artikel 3.10 (Wnb A)	Houten schuren, wilgen en boomholten
Algemene amfibieën*	Leefgebied	Artikel 1.11 (Zorgplicht)	Oppervlaktewater
Algemene vissen*	Leefgebied	Artikel 1.11 (Zorgplicht)	Kavelsloten
Algemene zoogdieren*	Leefgebied	Artikel 1.11 (Zorgplicht)	Groenstructuren en onder bebouwing

* = Door de Provincie Zuid Holland vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

3.3 EFFECTEN

Indien beschermde soorten in het projectgebied of binnen de invloedssfeer hiervan kunnen voorkomen, wordt onderzocht of de voorgenomen ontwikkeling effect heeft op deze soorten. Indien er effecten op deze soorten worden verwacht, zal worden gezocht naar compenserende of mitigerende maatregelen welke genomen kunnen worden tijdens de ontwikkeling om zo te voorkomen dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden. Mochten deze maatregelen niet afdoende zijn, of praktisch niet in te passen in de plannen, zal mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk zijn.

3.3.1 EFFECTEN ONTWIKKELINGEN

De te verwachten effecten op soorten en functies zijn opgedeeld in tijdelijke en permanente effecten. Deze zijn schematisch weergegeven in tabel 2. Daarnaast zijn de beschermde soorten en functies beschreven waar geen effecten op worden verwacht bij uitvoering van de werkzaamheden.

Geen effecten

Indien het verwijderen van groenstructuren buiten het broedseizoen van vogels (globaal maart – augustus) uitgevoerd wordt, kan verstoring van broedgevallen van algemene broedvogels worden voorkomen.

Indien de aanwezige watergangen niet worden gedempt en geen werkzaamheden aan de watergangen worden verricht, worden er geen effecten verwacht op algemeen voorkomende vissen.

Tijdelijke effecten

Door het gebruik van nachtelijke verlichting kunnen in de omgeving aanwezige vleermuizen worden verstoord.

Indien de werkzaamheden gedurende het broedseizoen van vogels uitgevoerd worden, kunnen broedgevallen van vogels worden verstoord.

Permanente effecten

Door het rooien van de bomen waarin potentieel jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn, kunnen nestlocaties van broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn worden beschadigd of vernield. Indien de werkzaamheden in de broedperiode van de te verwachten soorten uitgevoerd worden, kunnen potentieel aanwezige broedgevallen worden verstoord en gedood.

Door het amoveren van bebouwing kunnen nestlocaties van de huismus worden vernield. Individuen van de huismus kunnen worden verstoord en gedood. Door het verwijderen van groenblijvende vegetatie kan functioneel leefgebied van de huismus worden beschadigd of vernield.

Door het verwijderen van de bebouwing in het projectgebied en het rooien van bomen met boomholten, kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen en overwinteringsplaatsen van grote vos worden beschadigd en vernield. In de bebouwing of boomholten aanwezige individuen van vleermuizen of de grote vos kunnen worden verstoord en gedood.

Tabel 2: Mogelijke effecten op beschermde soorten

Soort / soortgroep	Effect	Verbodsbepaling
Broedvogels	Opzettelijk doden Opzettelijk vernielen / beschadigen nest Opzettelijk verstoren	Artikel 3.1 (VR) Lid 1 Artikel 3.1 (VR) Lid 2 Artikel 3.1 (VR) Lid 4
Grote vos	Opzettelijk doden Opzettelijk vernielen / beschadigen nest Opzettelijk verstoren	Artikel 3.1 (VR) Lid 1 Artikel 3.1 (VR) Lid 2 Artikel 3.1 (VR) Lid 4
Huisumus	Opzettelijk doden Opzettelijk vernielen / beschadigen nest Opzettelijk verstoren	Artikel 3.1 (VR) Lid 1 Artikel 3.1 (VR) Lid 2 Artikel 3.1 (VR) Lid 4
Vleermuizen	Opzettelijk doden Opzettelijk verstoren Opzettelijk vernielen / beschadigen verblijfplaats	Artikel 3.5 (HR, bijlage IV) Lid 1 Artikel 3.5 (HR, bijlage IV) Lid 2 Artikel 3.5 (HR, bijlage IV) Lid 4

3.4 AANBEVELINGEN TEN AANZIEN VAN DE WET NATUURBESCHERMING

3.4.1 AANVULLENDE INVENTARISATIES PROJECTGEBIED

Het projectgebied herbergt mogelijk functies voor beschermde vleermuizen, broedvogels met jaarrond beschermde nesten, grote vos en de huismus. Of en waar deze zich in het projectgebied bevinden is nog onbekend. Het is aan te bevelen nader onderzoek uit te laten voeren naar vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen evenals de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van broedvogels. Het onderzoek naar vleermuizen dient afgestemd te zijn op de verwachte aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis. Het onderzoek naar jaarrond beschermde nesten dient afgestemd te zijn op de mogelijke aanwezigheid van de boomvalk, ransuil en de sperwer.

3.4.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

Om overtreding op de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen de volgende maatregelen te worden genomen.

- Er zijn mogelijk jaarrond beschermde nestlocaties van de huismus, voortplantingsplaatsen en overwinteringsplaatsen van de grote vos, verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nesten aanwezig. Na aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van desbetreffende beschermde functies zullen (indien beschermde functies aanwezig zijn) nader te specificeren mitigerende maatregelen getroffen dienen te worden.
- Om de plannen voor het projectgebied te realiseren zullen bomen en struweel worden verwijderd. Het is aan te bevelen het verwijderen van bomen en struweel buiten het broedseizoen van vogels (maart - september) uit te voeren. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden dient een aanvullende inspectie op broedvogels door een ecooloog te worden uitgevoerd om overtredingen te voorkomen.
- De werkzaamheden dienen, richting te handhaven groen, in één richting te worden uitgevoerd waardoor aanwezige fauna voor de werkzaamheden uit kunnen vluchten.

3.4.3 ONTHEFFING WET NATUURBESCHERMING

De noodzaak voor een ontheffing van de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming kan op voorhand niet worden uitgesloten. Uit aanvullende onderzoeken zal moeten blijken of er beschermde functies of dieren in het projectgebied voorkomen en welke negatieve effecten met de werkzaamheden mogelijk gepaard gaan. Indien aanvullende inventarisaties aantonen dat het projectgebied functies bevat voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, grote vos of de huismus en verstoring niet voorkomen kan worden, dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Hier kunnen voorwaarden in de vorm van mitigerende maatregelen aan verbonden zijn.

4 GEBIEDSBESCHERMING

Binnen het projectgebied zijn geen beschermde natuurgebieden aanwezig. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden liggen op circa tweeënhalf kilometer van het projectgebied en betreffen Haringvliet, Grevelingen (circa 5,5 km), Krammer-Volkerak (circa 12,2 km) en Hollands Diep (circa 17km). Op ruim 500 meter van het projectgebied ligt een gedeelte van het NNN. Dit betreft bestaande natuur. Op minder dan twee kilometer afstand van het projectgebied is een ecologische verbingszone aanwezig (zie afbeelding 4).

Afbeelding 4: Projectgebied ten opzichte van beschermde natuur (bron: pzh.maps.arcgis.com)

4.1 EFFECTEN

Het projectgebied bevindt zich niet in de nabijheid van beschermde natuur. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden en delen van het NNN bevinden zich op voldoende afstand van het projectgebied om directe effecten uit te sluiten.

De ingreep kan leiden tot een toename in stikstofemissie. De emissie van stikstof is onder te verdelen in de emissie tijdens de realisatiefase en de emissie tijdens de gebruiksfase. De geplande werkzaamheden kunnen leiden tot een tijdelijke toename van stikstofemissies door de inzet van mobiele werktuigen tijdens de realisatiefase.

In de Wet natuurbescherming (artikel 2.9a) is een partiële vrijstelling geïntroduceerd van de Natura 2000-vergunningplicht voor de gevolgen van stikstofdepositie door activiteiten van de bouwsector. De gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden die wordt veroorzaakt door aangewezen activiteiten (o.a. bouwen, slopen, vernieuwen, veranderen en vergroten) van de bouwsector worden buiten beschouwing gelaten. Voor de realisatiefase is derhalve geen vergunning benodigd.

In de gebruiksfase is een langdurige toename van stikstofemissies te verwachten. Gelet op de afstand tussen het projectgebied en stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, wordt er geen significant negatief effect verwacht op de Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie. Een berekening van de stikstofdepositie met behulp van de "AERIUS Calculator" kan hier uitsluitsel over geven.

5 HOUTOPSTANDEN

De bomen in het projectgebied vallen deels binnen de door de gemeenteraad vastgestelde bebouwde kom, zie afbeelding 5. De bepalingen ten aanzien van houtopstanden uit de Wet natuurbescherming zijn dan ook alleen van toepassing voor het kappen van de boom welke zich in de meest zuidelijke hoek van het projectgebied bevinden. Dit betreft acht coniferen waarvan door stormschade één is omgewaaid en enkele fruitbomen bestaande uit appel, peer of pruim. Houtopstanden buiten de bebouwde kom van minimaal 10 are en bomenrijen van meer dan 20 bomen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming beschermt.

De houtopstanden in het projectgebied welke zich buiten de bebouwde komgrens bevinden hebben een totaal oppervlak van minder dan 4 are. Derhalve betreft het geen beschermde houtopstand en is er geen sprake van meldplicht en herplantplicht.

Afbeelding 5: Ligging van het projectgebied ten opzichte van de komgrenzen in het kader van houtopstanden.

6

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 CONCLUSIES

In het projectgebied zijn bomen aanwezig met potentieel jaarrond beschermde nesten. De nesten zijn geschikt als nestlocatie van de boomvalk, ransuil en de sperwer. Bij het verwijderen van de bomen met nesten worden de aanwezige nesten vernield. In de bebouwing in het projectgebied kunnen nestlocaties van de huismus, verblijfplaatsen van vleermuizen en overwinteringsplaatsen van de grote vos aanwezig zijn.

De potentieel aanwezige nestlocaties, verblijfplaatsen en overwinteringsplaatsen worden vernield door het amoveren van de bebouwing. Individuen van vleermuizen, grote vos en de huismus kunnen worden verstoord en gedood. Bij het verwijderen van de aanwezige wilgen kunnen voortplantingsplaatsen van de grote vos worden vernield. Verblijfplaatsen van vleermuizen en overwinteringsplaatsen van de grote vos kunnen worden beschadigd en vernield bij het rooien van bomen met boomholten. Door het gebruik van nachtelijke verlichting kunnen in de omgeving aanwezige individuen van vleermuizen worden verstoord. Bij het verwijderen van groenblijvende vegetatie kan functioneel leefgebied van de huismus worden beschadigd. Indien de werkzaamheden in het broedseizoen van vogels plaatsvinden, kunnen broedgevallen worden verstoord en gedood. Door het verwijderen van groenstructuren en het amoveren van bebouwing kunnen algemeen voorkomende amfibieën en zoogdieren worden gedood.

In de Wet natuurbescherming (artikel 2.9a) is een partiële vrijstelling geïntroduceerd van de Natura 2000-vergunningplicht voor de gevolgen van stikstofdepositie door activiteiten van de bouwsector. De gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden die wordt veroorzaakt door aangewezen activiteiten (o.a. bouwen, slopen, vernieuwen, veranderen en vergroten) van de bouwsector worden buiten beschouwing gelaten. Voor de realisatiefase is derhalve geen vergunning benodigd. In de gebruiksfase is een langdurige toename van stikstofemissies te verwachten. Gelet op de afstand tussen het projectgebied en stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, wordt er geen significant negatief effect verwacht op de Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie. Een berekening van de stikstofdepositie met behulp van de "AERIUS Calculator" kan hier uitsluitsel over geven.

Er vinden kapwerkzaamheden plaats. De te kappen houtopstanden bevinden zich binnen de door de gemeente Middelharnis vastgestelde bebouwde kom of betreffen houtopstanden van minder dan 10 are. Zodoende is meldplicht of herplantplicht ten aanzien van houtopstanden niet noodzakelijk.

6.2 AANBEVELINGEN

Er is aanvullend onderzoek noodzakelijk naar de aanwezigheid van beschermde functies van broedvogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, grote vos en de huismus in het projectgebied. Na aanvullend onderzoek zullen (indien beschermde functies aanwezig zijn) nader te specificeren mitigerende maatregelen getroffen moeten worden om een ontheffing te kunnen verkrijgen. Indien de werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen van vogels, dient een aanvullende inspectie op broedvogels door een ecoloog te worden uitgevoerd om overtredingen te voorkomen. In tabel 1 is het benodigd aanvullend onderzoek overzichtelijk weergegeven.

Tabel 3: Te verwachten beschermde soorten en aanbevolen inventarisaties

Soort / soortgroep	Aanvullend onderzoek	Onderzoekperiode
Algemene broedvogels	Nesten, indien niet buiten het broedseizoen gewerkt wordt	Binnen de periode 1 maart t/m 15 juli
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	Nesten	15 februari t/m 1 september
Huisumus	Nesten en functioneel leefgebied	1 april t/m 15 mei
Grote vos	Voortplantingsplaatsen Overwinteringsplaatsen	1 april t/m 1 juni 1 oktober t/m 28 februari
Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	1 juni t/m 15 juli
Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	15 augustus t/m 15 september
Vleermuizen	Winterverblijfplaatsen	1 december t/m 28 februari

7 ADVIES VERHOOGING ECOLOGISCHE WAARDEN

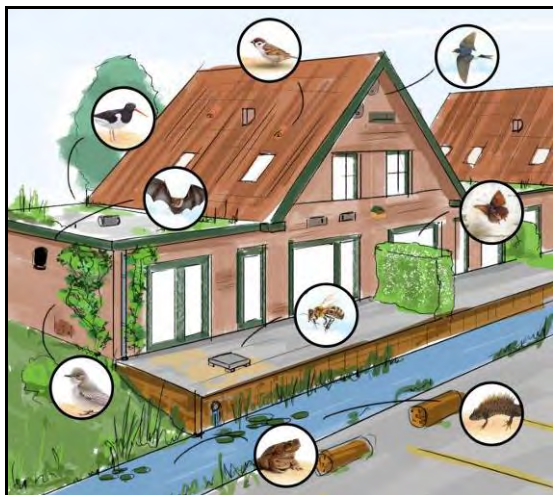
In het projectgebied zijn mogelijkheden om de ecologische waarden van het terrein te verhogen. Door het treffen van kleinschalige maatregelen kan de lokale biodiversiteit worden verhoogd. De maatregelen zijn gericht op het realiseren van geschikt habitat waar meerdere soorten profijt van hebben. Dit betreft niet alleen het faciliteren van nestgelegenheid of verblijfplaatsen, maar ook het realiseren van geschikt leefgebied. Deze maatregelen zijn omschreven voor bebouwing en voor het omliggende terrein.

7.1 BEBOUWING

Met de realisatie van woongelegenheden en woon-zorgcomplexen, zijn mogelijkheden om natuur-inclusief te bouwen. Door het realiseren van een spouwmuur in de bebouwing welke toegankelijk is voor vleermuizen, kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden gerealiseerd. In de buitengevels van de bebouwing kunnen inbouwkasten of neststenen voor vleermuizen en vogels worden gerealiseerd. Indien beide eerdergenoemde opties niet redelijkerwijs inpasbaar blijken, kunnen aan de buitengevels van de bebouwing vleermuiskasten of nestkasten van vogels worden bevestigd. Aan de buitengevels van de bebouwing kunnen tevens insectenhôtels worden bevestigd. De nieuw te realiseren bebouwing kan voorzien worden van een groen dak. Bij het realiseren van een groen dak is het van belang dat inheemse kruiden en grassen gebruikt worden. De inheemse vegetatie kan bijdragen aan de aanwezigheid van verschillende soorten ongewervelden welke als voedingsbron kunnen dienen voor in de omgeving aanwezige vogels en vleermuizen. Op deze wijze wordt voor meerdere soortgroepen geschikt habitat gerealiseerd. In afbeeldingen 6 en 7 zijn voorbeelden van natuur-inclusieve bebouwing weergegeven.

Afbeelding 6: Bio-diverse schuurtje en de tuinbiotoop (bron: Gemeente Den Haag, 2019).

Afbeelding 7: Voorbeeld natuurinclusief bouwen (bron: Gemeente Dinkelland, 2021).

7.2 OMLIGGENDE TERREIN

Door de aanwezige natuurwaarden zoveel mogelijk te behouden kan een deel van de ecologische waarden behouden blijven. Dit betreft met name de groenblijvende structuren en de wilgenopslag. De omliggende sloten kunnen worden voorzien van natuurvriendelijke oevers. Door het beheer af te stemmen kan de ontwikkeling van oevervegetatie worden gestimuleerd. De ontwikkeling van oevervegetatie zoals rietkragen, lisdodde en diverse kruidenvegetatie kan geschikte habitat creëren voor broedvogels, amfibieën, zoogdieren en diverse ongewervelden (zie afbeelding 8).

Afbeelding 8: Natuurvriendelijke oever met ontwikkelde vegetatie (bron: Gouds Dagblad, 2021).

Door de herinrichting van het terrein is het lokaal mogelijk om bijen en vlinder idylles te realiseren in het projectgebied (zie afbeelding 8). Het is hierbij van belang dat er gebruik wordt gemaakt van diverse inheemse flora. Door diversiteit in inheemse flora kunnen meerdere soorten en gedurende langere perioden gebruik maken van het projectgebied. Het beheer dient afgestemd te worden op de te aanbrengen flora. Het is belangrijk om niet te snoeien voorafgaand aan de bloei en zaadafzetting van éénjarige gewassen om op desbetreffende wijze een duurzame zaadbank te realiseren. Dit kan gerealiseerd worden door het toepassen van sinusbeheer waardoor voldoende voedsel en leefgebied aanwezig blijft voor diverse soorten (zie afbeelding 9).

Afbeelding 9: Sinusbeheer toegepast in de praktijk (bron: Stuivenberg, 2021).

Bij het plaatsen van houtopstanden is het van belang dat gebruik wordt gemaakt van inheemse soorten. Het is van belang dat verschillende boomsoorten geplaatst worden om verspreiding van eventuele ziekten en plagen te voorkomen en een groot aanbod aan habitat te creëren. Door de aanplant van een combinatie van beuk, gewone vogelkers, gladde iep, wilde liguster, pruimenboom, ratelpopulier, ruwe iep, schietwilg, sleedoorn en zwarte els kan geschikt leefgebied en voedselaanbod gecreëerd worden voor diverse insecten en vogels. De aanplant van de beuk, gladde iep ratelpopulier en de sleedoorn dienen op de drogere delen van het projectgebied te worden aangeplant. De overige boomsoorten kunnen tevens in de vochtigere delen van het projectgebied worden aangeplant. De aan te planten bomen en te treffen maatregelen zijn gebaseerd op het aanplantbeleid van Staatsbosbeheer in Goeree-Overflakkee (Eilandennieuws, 2021) en zijn afgestemd op de vangstgegevens uit 2021 van de vlinderwerkgroep van de NLGO (Rossel, 2021).

8 LITERATUUR

BIJ12 (2017) Kennisdocument gewone dwergvleermuis, versie 1.0, BIJ12 juli 2017.

BIJ12 (2017) Kennisdocument gierzwaluw, versie 1.0, BIJ12 juli 2017.

BIJ12 (2017) Kennisdocument huismus, versie 1.0, BIJ12 juli 2017.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, (2011) Vleermuizen, Tirion Natuur uitgevers BV, Baarn.

Eilandennieuws. (2021, 17 maart). Staatsbosbeheer plant 5.200 bomen op Goeree-Overflakkee. Geraadpleegd op 3 maart 2022, van <https://www.eilandennieuws.nl/nieuws/algemeen/10869/staatsbosbeheer-plant-5-200-bomen-op-goeree-overflakkee>

Gemeente Den Haag. (2019, maart). Het biodiverse schuurtje en de tuinbiotoop [Illustratie]. De stad natuurlijk. https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/7525647/1/RIS302383_bijlage_Magazine_%27De_stad_natuurlijk_-_natuurinclusief_bouwen_in_Den_Haag%27

Gemeente Dinkelland. (2021, 22 maart). Natuurinclusief bouwen [Illustratie]. Natuurinclusief bouwen. <https://kavelsindinkelland.nl/natuurinclusief-bouwen/>

Gouds Dagblad. (2021, 6 maart). Natuurvriendelijke oevers aanleggen met subsidie [Foto]. Natuurvriendelijke oevers aanleggen met subsidie. <https://goudsdagblad.nl/lokaal/stimuleert-aanleg-natuurvriendelijke-oevers-met-subsidie>

Netwerk Groene Bureaus (2017) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, juli 2017.

Rossel, R. (2021, februari). Vlindertelgegevens Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland 2021. NLGO. <https://www.nlgo.nl/post/telverslag-vlinderwerkgroep-nlgo-2021>

Stuivenberg, N. (2021, 4 maart). Praktijkvoorbeeld van sinusmaaien op Golf & Country Club De Palingbeek [Foto]. Ruimte voor bloem en bij in de rough. <https://www.greenkeeper.nl/article/35477/ruimte-voor-bloem-en-bij-in-de-rough>

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2020) Vleermuisprotocol 2021, oktober 2020.

Internet

NDFF

pzh.maps.arcgis.com

www.gbif.org

www.piscaria.nl

www.provinciaalgeoregister.nl/georegister/

www.ravon.nl

www.stowa.nl (limnodata neerlandica)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1: Kaart aanwezig habitat

Bijlage 2: Foto-impressie

Noordelijk perceel

Zuidelijke percelen

Bijlage 3: Tabel mogelijk aanwezige soorten

Tabel 1: Overzicht beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied

Soortgroep	Naam	Bescherming	Afstand
Amfibieën	bastardkikker ¹	Wnb A	< 5km
Amfibieën	bruine kikker ¹	Wnb A	< 1km
Amfibieën	gewone pad ¹	Wnb A	< 5km
Amfibieën	kleine watersalamander ¹	Wnb A	< 5km
Ongewervelden	grote vos	Wnb A	< 5km
Ongewervelden	platte schijfhoren	HR IV	< 5km
Ongewervelden	rivierrombout	HR IV en Bern II	< 5km
Vaatplanten	akkerdoornzaad	Wnb B	< 5km
Vaatplanten	glad biggenkruid	Wnb B	< 5km
Vaatplanten	kleine wolfsmelk	Wnb B	< 5km
Vaatplanten	schubvaren	Wnb B	< 5km
Vaatplanten	stijve wolfsmelk	Wnb B	< 5km
Vleermuizen	gewone dwergvleermuis	HR IV	< 1km*
Vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	HR IV & Bern II	< 2km*
Vleermuizen	laatvlieger	HR IV & Bern II	< 5km
Vleermuizen	rosse vleermuis	HR IV & Bern II	< 2km*
Vleermuizen	ruige dwergvleermuis	HR IV & Bern II	< 2km*
Vleermuizen	watervleermuis	HR IV & Bern II	< 5km
Vogels	boerenwaluw	Cat. 5	< 5km
Vogels	boomkruiper	Cat. 5	< 5km
Vogels	boomvalk	Cat. 4	< 5km
Vogels	buizerd	Cat. 4	< 5km
Vogels	ekster	Cat. 5	< 5km
Vogels	gierzwaluw	Cat. 2	< 2km*
Vogels	huismus	Cat. 2	< 2km*
Vogels	huiswaluw	Cat. 5	< 5km
Vogels	koolmees	Cat. 5	< 5km
Vogels	pimpelmees	Cat. 5	< 5km
Vogels	ransuil	Cat. 4	< 5km
Vogels	sperwer	Cat. 4	< 5km
Vogels	spreeuw	Cat. 5	< 5km
Vogels	torenvalk	Cat. 5	< 5km
Vogels	zwarte kraai	Cat. 5	< 5km
Zoogdieren	aardmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	bever	HR IV	< 5km
Zoogdieren	bosmuis ¹	Wnb A	< 4km*
Zoogdieren	bunzing ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	dwergmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	dwergspitsmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	egel ¹	Wnb A	< 2km*
Zoogdieren	gewone bosspitsmuis ¹	Wnb A	< 4km*
Zoogdieren	haas ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	hermelijn ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	huisspitsmuis ¹	Wnb A	< 4km*
Zoogdieren	konijn ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	noordse woelmuis	HR IV	< 4km*
Zoogdieren	ree ¹	Wnb A	< 4km*
Zoogdieren	rosse woelmuis ¹	Wnb A	< 5km

Soortgroep	Naam	Bescherming	Afstand
Zoogdieren	veldmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	vos ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	waterspitsmuis	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	wezel ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	woelrat ¹	Wnb A	< 5km

* = op basis van eerdere waarnemingen van Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.

¹ = Vrijgesteld in de Provincie Zuid-Holland in het kader van ruimtelijke ingrepen.